

Список використаної літератури:

1. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посіб. / В. В. Вишнівський, М. П. Гніденко, Г. І. Гайдур, О. О. Ільїн. – Київ : ДУТ, 2014. – 140 с.

УДК 378.016:614

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» СТУДЕНТАМ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПЕДІАТРІЯ»

Гречишкіна Н. В., Литвинова Л. О., Артемчук Л. І., Донік О. М.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

Здоров'я населення, тим більше дитячого, є надважливою цінністю нації, держави, тому вивчення дисципліни «Громадське здоров'я» стає все більш актуальним, про що свідчить виокремлення спеціальності «Громадське здоров'я» для підготовки відповідних спеціалістів в галузі медицини.

Історично «Соціальна медицина» як предмет викладання в медичних університетах складалась з декількох розділів: біостатистика, громадське здоров'я, організація та економіка охорони здоров'я. Протягом останніх років ця дисципліна зазнала значних перетворень. І на разі «Біостатистика» як окрема дисципліна пропонується студентам 1–2 року навчання як курс за вибором, далі студенти 2–3 курсів опановують предмет «Громадське здоров'я», і, нарешті на 6 курсі вивчають «Організацію охорони здоров'я».

Тематика предмету «Громадське здоров'я» дуже різноманітна, вона присутня в усіх навчальних програмах, щоправда в різних обсягах. Цю дисципліну опановують майбутні лікарі загальної практики, педіатри, стоматологи, медичні психологи, лікарі Збройних Сил України, спеціалісти з фізичної терапії та ерготерапії. Звичайно, найбільш детально вона представлена в програмі для підготовки фахівців з громадського здоров'я. Всього ж кафедрою соціальної медицини та громадського здоров'я НМУ ім. О.О. Богомольця на новий навчальний рік підготовлено 22 робочі програми для різних факультетів та курсів. Саме тому при складанні робочих програм з дисципліни «Громадське здоров'я» потрібно враховувати специфіку майбутніх фахівців, зважаючи на їх потреби в практичній діяльності. При цьому для форму-

вання світогляду усіх майбутніх лікарів без винятку важливим є засвоєння основних понять про здоров'я – демографія, захворюваність, інвалідність, профілактика, чинники впливу на здоров'я тощо. Також сучасна уява про громадське здоров'я неможлива без розуміння 10 основних оперативних функцій громадського здоров'я, без володіння сучасними термінами, як епіднадгляд та моніторинг, стратегічне управління, адвокація та комунікація. З урахуванням таких підходів була розроблена робоча програма за спеціальністю «Педіатрія».

Потрібно зазначити, що спеціальність «Педіатрія» зараз переживає складні часи. У зв'язку із реформуванням системи охорони здоров'я в частині розвитку і поширення сімейної медицини значення лікаря-педіатра дещо знівельовано, а професія педіатра втрачає популярність серед абітурієнтів. Так, у 2020 році на цю спеціальність вступило лише 202 особи (проти 461 у 2017 році). В країні майже на 1000 зменшилась чисельність педіатрів і зараз вона становить 7780. Одночасно на 8,2% зменшилась і забезпеченість населення педіатрами, в той час, як забезпеченість сімейними лікарями зросла на 2,3%. Однак такі тенденції не можна пояснити зменшенням потреби населення у педіатрах у зв'язку зі скороченням чисельності дитячого населення чи зменшенням його захворюваності.

Перехід на сімейну медицину відбувався поступово і складно. Варто згадати опитування лікарів з приводу запровадження сімейної медицини, що проводилося на початку реформи. Цю спеціальність швидше погодилися опанувати педіатри, ніж терапевти, які усвідомлювали специфіку питань здоров'я і патології населення дитячого віку. Ця специфіка відчувається як на рівні первинної медичної допомоги (через те зараз дітей до 6-річного віку обслуговують переважно педіатри), так і на рівні спеціалізованої та високоспеціалізованої допомоги (через те маємо безліч «вузьких спеціалістів у педіатрії – дитячий хірург, дитячий офтальмолог тощо).

Громадське здоров'я як дисципліна охоплює вивчення проблем всього населення, але під час підготовки майбутніх педіатрів варто акцентувати увагу на різних аспектах здоров'я саме дитячого населення. Для того, щоби відчути вищезазначену специфіку, достатньо проаналізувати різницю у захворюваності дітей і дорослих за окремими показниками і в окремих вікових групах.

Тому до робочої програми з громадського здоров'я для підготовки майбутніх педіатрів були включені деякі важливі для них теми

практичних занять, лекцій чи самостійної роботи. Наприклад, в темі «Оцінка фізичного розвитку дитячого населення», ми пропонуємо проводити цю оцінку не тільки з точки зору індивідуального, але й популяційного підходу. В рамках теми «Методика вивчення та оцінка захворюваності на інфекційні хвороби, що керуються засобами імунoproфілактики» цікаво співставити статистику щеплень і захворюваності на «дитячі» інфекційні хвороби. Розглядаючи тему «Травматизм як медико-соціальна проблема», пропонується з'ясувати питання особливостей дитячого травматизму та його профілактики. Для самостійного опанування студентами виокремлено дуже актуальну тему «Шкільний травматизм: причини, поширеність, профілактика». Особливого значення зараз набуває проблема інвалідності населення, тому важливим є розгляд теми «Особливості дитячої інвалідності та її профілактика». Актуальних нині проблем психічного здоров'я дитячого населення ми також торкнемося, викладаючи тему «Психічне здоров'я: стратегії збереження, методика оцінки». Не оминемо тему «Насильство як медико-соціальна проблема», бо вона також, на жаль, стосується не тільки дорослих, а і дітей.

При розгляді тем, що стосуються профілактики захворювань, як то «Промоція здоров'я. Види, форми та методи», «Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики», «Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я», треба акцентувати увагу, що цільовою аудиторією є не тільки діти, але в першу чергу, їх батьки.

При підготовці завдань до практичних занять чи самостійної роботи студента використовуються статистичні дані, що стосуються здоров'я саме дитячого населення (наприклад показники малюкової смертності, захворюваності дитячого населення різних вікових груп, дані медичних оглядів дитячого населення, дані про дитячу інвалідність). Специфіку спеціальності «Педіатрія» враховано і при розробці тематики для індивідуальної роботи студента (у вигляді реферату чи презентації).

Отже, викладання дисципліни «Громадське здоров'я» для майбутніх педіатрів поряд ґрунтовною підготовкою спрямовано на розкриття її значення у практичній діяльності педіатра.